

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2197/2019
18.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Ристић, адвокат из ..., против тужених ББ из ... и „Addiko bank“ а.д. Београд, чији је пуномоћник Јелена Јовићевић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 5620/18 од 24.01.2019. године, у седници већа одржаној дана 18.11.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 5620/18 од 24.01.2019. године, у делу става првог изреке којим је одбијена, као неоснована, жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Новом Саду П 402/2016 од 19.09.2018. године у односу на туженог „Addiko bank“ а.д. Београд.

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, па **СЕ УКИДАЈУ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 5620/18 од 24.01.2019. године и пресуда Вишег суда у Новом Саду П 402/2016 од 19.09.2018. године, у преосталом делу става првог изреке којим је одлучено о тужбеном захтеву и захтеву за накнаду трошкова поступка према туженом ББ из ... и у том делу предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужене „Addiko bank“ а.д. Београд за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 5620/18 од 24.01.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована, жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Новом Саду П 402/16 од 19.09.2018. године, којом је одбијен, као неоснован, тужбени захтев да се обавезу тужени да тужиоцу солидарно исплате износ од 210.000 евра, са законском затезном каматом од 04.12.2014. године до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, као и да му тужени солидарно накнаде трошкове парничног поступка и обавезан је тужилац да туженој „Addiko bank“ а.д. Београд накнади трошкове поступка у износу од 305.205,00 динара. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и тужене „Addiko bank“ а.д. Београд за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужена „Addiko bank“ а.д. Београд је поднела одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/2011, 49/2013-УС, 74/2013-УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020, у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца основана у побијању правноснажне одлуке у односу на првотуженог ББ, а у односу на друготужену банку ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Битна повреда из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се наводима ревизије указује, није предвиђена као ревизијски разлог чланом 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 06.07.2006. године између „Нуро Алре Адриа банк“ а.д. Београд, правног претходника тужене банке „Addiko bank“ а.д. Београд, и предузећа "ВВ" д.о.о. ..., кога је заступао директор и власник ББ, овде првотужени, закључен је уговор о дугорочном кредиту у динарској противвредности износа 110.000 евра, утврђеној применом куповног курса НБС на дан пуштања кредита у коришћење (индексирани кредит са валутном клаузулом). У тачки 1.3. уговора предвиђено је да ће клијент дуговану главницу отплаћивати у једнаким узастопним месечним ратама, тако да прва доспева 31.08.2006. године, а последња 31.07.2012. године. Чланом 4. је предвиђено да ће клијент користити кредит за финансирање основних средстава – изградњу пословно-стамбене зграде у ..., ..., а тачком 4.2. је предвиђено да, изузетно, клијент може користити највише до 10% износа кредита за потребе редовног пословања, а које се односе на пројекат. Према тачки 4.3. банка има право да у време и на начин који сама одреди врши контролу наменске употребе датог кредита. Одредбом члана 6. је регулисано обезбеђење потраживања банке по уговору, тако што је у тачки 6.1. наведено да је клијент дужан да достави оверену заложну изјаву и сачињену у складу са одредбама Закона о хипотеци, у сврху заснивања заложног права хипотеке у корист банке.

У сврху обезбеђења потраживања банке из уговора о дугорочном кредиту од 06.07.2006. године према предузећу „ВВ“ д.о.о. ..., тужилац АА, ГГ и „ДД“ д.о.о. ... су дали и пред Општинским судом у Новом Саду дана 07.07.2006. године оверили заложну изјаву, којом су безусловно и неопозиво дали своје сагласности да се у корист банке изврши упис вансудске извршне хипотеке на непокретностима у њиховом власништву, па тако тужилац на породичној стамбеној згради у ... улици број ... у ..., постојећој на кат. парц. ..., уписаној у ЛН ... КО ..., површине 221м², уз констатацију да су даваоци заложне изјаве упозорени о последицама неизмирења дуга о доспелости и да свесни тих последица пристају на могућност извршења продајом непокретности у њиховом власништву у складу са одредбама о вансудском поступку намирења према Закону о хипотеци, без права на вођење парнице. Пре давања заложне изјаве тужилац је прибавио процену ГПР „ЂЂ“ ... од 16.06.2006.године у којој је исказана тржожна

вредност непокретности у његовом власништву у износу од 500.000 евра, а да грађевинска вредност износи 240.000 евра.

Предузеће "ВВ" д.о.о. ... је у прво време по закљученом уговору редовно исплаћивало рате за кредит, а неко време је и сам тужилац пратио да ли се кредит редовно отплаћује, с тим да се није интересовао да ли је отпочела изградња објекта поводом које намене је кредит одобрен. Тужени ББ новчана средстава добијена од банке по основу уговора о дугорочном кредиту није искористио за намену за коју су дата, већ их је трошио ненаменски, у смислу да је новац употребио за улагања у друге послове и куповину других ствари. У 2009. години предузеће "ВВ" д.о.о. ... остало је без финансијских средстава за измирење обавеза према банци даваоцу кредита. ББ о томе није обавестио тужиоца.

Корисник кредита је евидентно одустао од градње објекта у ... на ... ради које је кредит остварио. Банка давалац кредита није вршила контролу наменске употребе датог кредита. Решењем Привредног суда у Новом Саду Ст 943/11 од 14.06.2011. године над „ВВ“ доо ... је покренут претходни стечајни поступак, ради утврђивања постојања стечајног разлога. Дописом од 17.08.2011. године „Нуро Алпе Адриа банк“ а.д. Београд је, у својству стечајног повериоца, пријавила своје потраживање према стечајном дужнику по основу уговора о кредиту од 06.07.2006. године. Решењем Привредног суда у Новом Саду Ст 943/11 од 18.11.2011. године отворен је стечајни поступак над „ВВ“ д.о.о. ... због трајне неспособности плаћања, а решењем од 23.11.2011. године стечајни поступак је закључен.

Дана 12.03.2012. године у ЛН бр. ... КО ... извршен је упис забележбе хипотекарне продаје заложене непокретности у власништву тужиоца, у корист „Нуро Алпе Адриа банк“ а.д. Београд. Банка је 22.11.2013. године са „Нета Реал Естате“ д.о.о. Београд закључила Уговор о уступању потраживања из уговора о кредиту од 06.07.2006. године. Пријемник „Нета Реал Естате“ д.о.о. Београд поднео је Служби за катастар непокретности захтев за измену података о хипотекарном повериоцу на непокретности у власништву тужиоца. Упис је дозвољен решењем РГЗ СКН Нови Сад 2 од 25.11.2014. године. Истим решењем дозвољена је забележба хипотекарне продаје заложене непокретности у власништву тужиоца у корист хипотекарног повериоца „Нета Реал Естате“ д.о.о. Београд. Приговор тужиоца АА и ЕЕ на упис измене података о хипотекарном повериоцу, одбијен је као неоснован. Потраживање „Нета Реал Естате“ д.о.о. Београд по основу уговора о кредиту од 06.07.2006. године уступљено је предузећу „Б2 Холдинг капитал“ д.о.о. Београд.

Због неизвршених обавеза из уговора о кредиту од 06.07.2006. године, започет је поступак намирења потраживања из вредности заложене непокретности у власништву тужиоца, вансудском продајом. Тим поводом банка је контактирала тужиоца, тужилац је допутовао из ... и користио се правом на састанак са банком као повериоцем у смислу члана 32 Закона о хипотеци. Сасвим извесно, тужилац је у 2012. години јасног знања имао да је због невраћеног кредита покренут поступак намирења, односно да је уписана забележба хипотекарне продаје његове непокретности и зато се лично ангажовао у настојању да оствари продају по повољној цени. У том циљу, тужилац је контактирао поједине инвеститоре који су му за куповину куће нудили 450.000-500.00 евра, али под условом брисања хипотеке, што

тужилац није могао да исходи. Дана 04.12.2014. године тужилац је закључио уговор о купопродаји непокретности са купцем ЖЖ за купопродајну цену од 350.000 евра. Од тог износа, измирене су обавезе по уговорима о кредиту, прво према „Еуробанк“ ад Београд, те је купац за рачун тужиоца исплатио дуг у износу од 60.000 евра према хипотекарном повериоцу „Б2 Холдинг капитал“ д.о.о. Београд, а трећи део у износу од 254.000 евра купац је исплатио на рачун продавца, овде тужиоца. Правни претходник тужене банке „Нуро Алре Адриа банк“ а.д. Београд је 18.11.2014. године дала сагласност да се изврши брисање укњижбе заложног права и брисовна забележба хипотекарне продаје.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применом материјалног права из Закона о хипотеци ("Службени гласник РС", бр. 115/2005...83/2015) оценили да тужбени захтев у односу на тужену „Addiko bank“ а.д. Београд није основан.

Тужилац је, у сврху обезбеђења потраживања банке из уговора о дугорочном кредиту од 06.07.2006. године према предузећу „ВВ“ д.о.о. ..., дао и пред Општинским судом у Новом Саду дана 07.07.2006. године оверио заложну изјаву, сачињену у складу са одредбама Закона о хипотеци ("Службени гласник РС", бр. 115/2005), којом је безусловно и неопозиво дао своју сагласност да се у корист банке изврши упис вансудске извршне хипотеке на непокретности у његовом власништву. Како предузеће „ВВ“ д.о.о. ..., као главни дужник банке, није о доспелости испунио своје обавезе према даваоцу кредита, банка је на основу заложне изјаве, која има својство извршне исправе по члану 15. Закона о хипотеци, била овлашћена да покрене поступак намирења потраживања обезбеђеног хипотеком из вредности тужиоцеве непокретности, сагласно члану 24. став 3. овог закона.

Стога, супротно наводима ревизије, за обавезе тужиоца, као заложног дужника према туженој банци, није од значаја да ли је главни дужник кредит користио у складу са наменом за коју му је кредит одобрен, већ је од значаја управо чињеница да главни дужник није исплатио доспеле рате кредита, односно да није у целости измирио своје доспеле обавезе по основу уговора о дугорочном кредиту од 06.07.2006. године, што је довољан основ да банка као хипотекарни поверилац покрене поступак вансудске продаје непокретности ради наплате потраживања из вредности хипотековане имовине. Није од значаја ни чињеница што су ради обезбеђења потраживања из уговора о кредиту, поред тужиоца, још два лица дала заложне изјаве да се у корист банке изврши упис вансудске извршне хипотеке на њиховим непокретностима. Код заједничке хипотеке, чланом 4. Закона о хипотеци је регулисано да хипотека ради обезбеђења једног потраживања, може да оптерети више непокретности, без обзира да ли припадају истом или различитим власницима (став 1.), и да поверилац може потраживање да наплати по свом савесном избору из вредности једне или више непокретности (став 2.). Оцена суда о савесности повериоца у коришћењу дискреционог права у питање није доведена.

Из наведених разлога није основана тврдња тужиоца да је он као заложни дужник исплатом износа од 60.000 евра туженој банци претрпео штету коју би банка била у обавези да му накнади, јер је тај износ наплаћен из вредности тужиоцеве хипотековане непокретности као вид испуњења обавезе тужиоца као заложног

дужника према банци на име испуњења доспелих и неизмирених обавеза корисника кредита, главног дужника, за чије обавезе је тужилац гарантовао својом имовином.

Правилно је оцењен неоснованим и захтев тужиоца према туженој банци за накнаду штете у виду разлике између реалне тржишне цене непокретности и цене коју је остварио продајом своје хипотековане непокретности. Тужена банка није приступила продаји тужиочеве непокретности путем аукције или непосредне погодбе, чему би претходило утврђење оријентационе тржишне вредности непокретности од стране судског вештака кога би ангажовао поверилац, већ је тужилац, да би отклонио продају непокретности у поступку принудне наплате од стране хипотекарног повериоца, закључио уговор о купопродаји непокретности са купцем кога је он нашао, по цени коју је са њим уговорио сходно сагласности њихових воља о купопродајној цени, као битном елементу овог уговора.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Туженој „Addiko bank“ а.д. Београд не припада право на накнаду трошкова ревизијског поступка, јер састав одговора на ревизију није била нужна радња за одлучивање у ревизијском поступку, па је применом члана 165. ЗПП одлучено као у ставу трећем изреке.

Основано се наводима ревизије оспорава оцена нижестепених судова да тужбени захтев постављен према туженом ББ није основан.

Чланом 139. Закона о привредним друштвима је прописано да чланови друштва са ограниченом одговорношћу не одговарају за обавезе друштва, осим у случајевима предвиђеним чланом 18. истог закона, односно ако својим чињењем злоупотребе правило о ограниченој одговорности друштва и тиме проузрокује штету повериоцу.

У смислу члана 18. истог закона сматра се да постоји злоупотреба правила о ограниченој одговорности, ако члан друштва са ограниченом одговорношћу употреби друштво за постизање циља који му је иначе забрањен; користи имовину друштва или њоме располаже као да је његова лична имовина; користи друштво или његову имовину у циљу оштећења поверилаца друштва; ради стицања користи за себе или трећа лица умањи имовину друштва, иако је знао или морао знати да друштво неће моћи да извршава своје обавезе.

Предузећу "ВВ" д.о.о. Каћ је дугорочни кредит одобрен наменски-ради финансирања изградње пословно-стамбене зграде у По тврдњи тужиоца, коју тужени ББ у поступку није ни спорио, одобрени кредит предузеће туженог није искористило за намене за које му је одобрен, већ је тужени ББ, као директор наведеног привредног друштва, одобрена новчана средства искористио за друга улагања и послове, а на тај начин својим радњама злоупотребио правила о ограниченој одговорности привредног друштва, доводећи га до стечаја, из чега произлази основ одговорности туженог ББ према тужиоцу.

Због погрешног закључка нижестепених судова да не постоји основ одговорности туженог за накнаду штете коју је тужилац радњама туженог претпео, у поступку је пропуштено да се утврде чињенице од значаја за одлуку о висини тужбеног захтева, па су обе нижестепене пресуде у односу на овог туженог укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Тужилац као заложни дужник је, из цене остварене продајом своје непокретности оптерећене хипотеком, банци као хипотекарном повериоцу исплатио неисплаћени, а доспели хипотекарни дуг предузећа “ББ” д.о.о. ..., чији је директор био тужени ББ, из уговора о дугорочном кредиту од 06.07.2006. године у износу од 60.000 евра. Стога ће у поновном поступку првостепени суд имати у виду да заложна изјава тужиоца по својој садржини односно суштини одговара уговору о јемству и да на тужиоца, као јемца, који је намирио повериочево потраживање у смислу члана 1013. став 1. Закона о облигационим односима прелази то потраживање са свим споредним правима и гаранцијама његовог испуњења, на шта упућује и одредба члана 28. Закона о хипотеци, према којој тужилац за овај исплаћени новчани износ ступа на место хипотекарног повериоца према главном дужнику.

У односу на тужбени захтев за накнаду штете у износу од 150.000 евра, као разлике између реалне тржишне цене непокретности и цене коју је тужилац остварио продајом своје хипотековане непокретности, потребно је да првостепени суд употпуни чињенично стање утврђењем да ли је постоји узрочно-последична веза између радњи туженог ББ и штете коју тужилац тврди да је претрпео и у којој висини, након њега ће применом материјалног права из чл. 154, 155. и 158. у вези члана 1013. став 2. Закона о облигационим односима о тужбеном захтеву донети нову и правилну одлуку.

На основу изнетог, Врховни касациони суд применом члана 416. став 2. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић